

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok -- 4 koruny -- hal. Na pol roka -- 2 " -- " Na štvrt' roka -- 1 " -- " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ' a vydavateľ' : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedavajú.</p>
---	---	--

Keď sa vrchy kotia.

Staré porekadlo hovorí: Keď sa vrchy kotia, uliahne sa smiešna myš. Za takúto smiešnu myš mohlo sa s celým právom považovať to neúplné, ba zmrzačené ministerium, aké si po dlhých borhách a zápasoch zostavil, teraz už ani designovaný, ani viac splnomocnený ministerpredseda Ladislav Lukács:

Že sa Lukácsovi nepošastlo u jeho veličenstva kráľa vyprosiť potvrdenie kandidovaných ministrov, to dokázal deň 10. januára, veď už vopred povedať sa mohlo, že Lukács není ten muž, ktorý by panujúcu krízu politickú rozriešil a není t.n muž preto, bo nechodí po rovnnej ceste.

Minulého týždňa, po hroznom fiaku s Justhom radil sa Lukács s kooperujúcimi stránkami parlamentu a žiadal od nich, aby mu slúbily odhlasovanie indemnity na dva mesiace. Kooperujúce stránky snemové na žiadosť Lukácsa nedaly rozhodnej odpovede, on ale vzdor tomu, s tým prišiel na audienciu ku jeho veličenstvu kráľovi, že má odhlasovanie indemnity na dva mesiace poistené a následkom tejto základnej zprávy, jeho veličenstvo splnomocnil ho k utvoreniu vlády.

Keď sa Lukács po jeho audiencii vo Viedni do Budapešte navrátil ako splnomocnený ministerpredseda, začal hneď ministrov hľadať. Každý nahliadne, že prítomne v ťažkých časoch zijeme, o najposlednejšiu pisarskú stanicu uchádza sa sto a sto ľudí, že Lukács nemohol žiadnych súcích ľudí za ministrov lapíť, to je ozaj čudná vec.

Ponevác Lukács v otázke indemnity nemal šťastia s kooperujúcimi stránkami parlamentu, stará láska tiahla ho zas k Justhovcom; títo ale miesto indemnity dali mu košík. Lukács nemohol sa teda spoliehať ani na kooperujúce stránky parlamentu, ani na Justhovcov. Od parlamentu nemohol žiadnej podpory očakávať. Na indemnitu nemal výhľadov, nové voľby, ako hovoril nezamýšľal vypísať, jestli dal volačo na parlamentarizmus, na základe akého práva chcel teda spravovať krajinu?

Každý nepredpojatý človek presvedčí sa z tohoto, že Lukácsovi len o to išlo, aby sa stal ministerpredsedom. Keby sa za ministerpredsedníctvom nebol driapal, po toľkých nezdaroch a potupných fiaskoch by sa jeho veličenstvu za designovanie a poverenie už dávno bol poďakoval.

Lukács ale nielen že nepoďakoval sa za poverenie jeho veličenstvu kráľovi, lež ešte aj v «Nacionalnom Spoločenskom Kruhu» proboval šťastie. Starí liberáli po rozprašení liberálnej strany snemovej založili si takrečený: Nacionalny Spoločenský Kruh bez politického rázu. Tu sa schádzajú zo snemu vypúdení politici nekďajšej liberálnej strany a kujú politické plány nie verejne, lež potajomne. Ladislav Lukács rozumie sa je tiež zakladateľom a členom tohoto liberálneho kruhu, v ktorom naposledy hľadal utočište. Lež aj tu sa opálil Ladislav Lukács, bo popredni mužovia tohoto kruhu na čele s Tiszom rozhodne sa osvedčili, že sú není náklonní podporovať jeho politiku.

Nemal teda výhľady na podporu Lukács ani zo strany starých liberálov. Kto mohol teda byť

ten divotvorný muž, v ktorom si Lukács zakladá? Je to vôbec známa vec, že Lukácsovi išli na pomoc: Samo Hazai, Samo Visontai, Samo Kelemen, Samo Bakonyi, Ďula Rosenberg Edmund Barta, Pavel Lázár. Je to tiež otvorená tajnosť, že vo Viedni v prospech Lukácsa silou-mocou pracuje zvestný Kristóffy. Na týchto ľuďoch opieral teda Ladislav Lukács svoju vládu a nie na parlament a parlamentárne stránky. Jemu bolo už všetko jedno, či bude spravovať krajinu ústavne, či dostane indemnitu alebo nie, nech je len ministerpredsedom. Koho to zaujíma, nech v nasledovnom pohliadne, ako vyzerala tá **Lukáčsová vláda:**

Ladislav Lukács, ministerpredseda, minister finančný, minister okolo osobností kráľa a minister horvátsky.

Gróf Béla Serényi, minister obchodu a minister orby.

Imrich Jakabffy, minister vnútra, minister kultu a minister verejnej výučby.

Béla Vavrik, minister pravosudia,

Samo Hazai, minister honvédstva.

Túto ministerskú listu Ladislav Lukács 10. januára v audiencii jeho veličenstvu kráľovi predostrel. Jeho veličenstvo vypočul predlohu Lukácsa, listu kandidovaných ministrov ale ani neprijal, ani neodvrhol a podržal si najvyššie rozhodnutie.

Toto rozhodnutie veľmi zle vypadlo pre Lukácsa. Dňa 11. januára zas gróf Karol Khuen-Héderváry dostal poverenie k zostaveniu kabinétu. Lukáčsov pokus ale zrejme svedčí o pravdivosti starého porekadla: Keď sa vrchy kotia, uliahne sa smiešna myš.

Shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ľudu.

Každý nepredpojatý musí uznať, že vodcovia Katolíckej Ľudovej Jednoty začiatok bežiaceho roka čo najosožnej využítokujú celom sdrúženiu katolíkov. Ako z nasledujúceho výkazu vidno po všetkých krajoch vydržiavajú sa shromaždenia Katolíckej Jednoty. Čo pri tom aj s radosťou pozorujeme, je tá okolnosť, že veriaci všestranne vždy viacej sa oduševňujú za náš pohyb katolícky a členov od týždňa do týždňa vždy via-

cej nám pribýva. Oduševnené shromaždenia vydržiavané boli najnovšie v nasledujúcich obciach:

Lúcsky (Lipt. stol.) Nikto by sa nebol nadržával, že Katolícka Jednota ešte aj v tejto obci pustí hlboké korene v srdcia horlivých a viere svojej verne oddaných katolíkov. Stalo sa to neunávenou prácou na blahu ľudu svojho neustále pracujúceho duchovného. V početne navštvívenom shromaždení dalo sa hneď 51 veriacich za členov Jednoty zapísať. Presvedčení sme aj, že počet tento v krátkom čase značne porastne.

Kende (Šáriš. stol.) Početných členov Katolíckej Jednoty povolal k shromaždeniu miestny správca a farár Jozef *Kapella*. Ľud s oduševnením slyšal vysvetľovanie miestneho správcu a uzavrel jednohlasne, že silou-mocou pracovať bude na rozširovanie Jednoty tak v obci, ako po celom okolí.

Sempte (Prešp. stol.) Už s prvým dňom tohoto roka začaly sa shromaždenia v okolí trnavskom. Medzi týmito prvými vydržiavanými bolo v obci Sempte a vydarilo sa nad všetko očakávanie. Shromaždenie zahájil peknou rečou miestny farár Štefan *Jankovich*, po čom Ján *Bartos* tajomník zo strediska vykladal úlohy a ciele Jednoty a zaujímavú reč povedal miestny rychtár Ján *Holicska*. Na návrh miestneho horlivého farára Štefana Jankovicha uzavrelo shromaždenie jednohlasne, aby na grófa Ferdinanda *Zichyho*, Štefana *Rakovszkyho* a Mikuláša *Zborayho* poslané boli telegrafické pozdravenia a na vládu aby sa upravil prípis v záležitosti autonómie katolíkov Uhorska. Za členov dalo sa 180 veriacich zapísať.

Szereď (Prešp. stol.) Horlivý miestny kaplán Jozef *Blaschke*, povolal veriacich na 2. januára ku shromaždeniu, ktoré sa veľmi dobre podarilo. Shromaždenie zahájil peknou rečou neunávene účinkujúci kaplán Jozef *Blaschke* a o Katolíckej Jednote s veľkým úspechom rečnil tajomník zo strediska Ján *Bartos*. Katolícka Jednota má tu 240 členov.

Trnavský agitacionalný výbor zariadil veľké shromaždenie v nasledujúcich obciach okolia trnavského:

Nagybresztován, Veľké Ľudové shromaždenie 2. januára o 3. hodine popoludní. O Katolíckej Jednote rečnil: predseda agitacionalného výboru

pravotár Anton *Mondok* a tajomník zo stredišťa Ján *Bartos*. Dekan a farár Anton *Peczkó* zaklúčil shromaždenie zápalistou rečou pod jejžto dojmom 60 veriacich dalo sa zapísať za členov Jednoty.

Bélaház. Na shromaždení 2. januára popoludní vydržiavanom obyvateľstvo obce súčasnilo sa v úplnom počte. Horlivý dekan-farár Móric *Škrivánek* zahájil shromaždenie oduševnenou rečou, po čom rečnili: Kaplán obce Rózsavölgy Karol *Perczely* a trnavský učiteľ Béla *Woldan*. Shromaždenie zaklúčil dekan-farár Móric *Škrivánek*, do Jednoty vstúpilo 34 veriacich.

Nahács. Horliví katolíci obce dostavili sa 3. januára k shromaždeniu, na ktorom rečnili: farár Hubert *Rabensaifer*, farár obce Alsódombó Béla *Plechló*, tajomník zo stredišťa Ján *Bartos*, a kaplán obce Alsó-Korompa Ján *Gálik*. Do Jednoty vstúpilo 26 členov.

Felsőkorompa. Ludové shromaždenie vydržiavané 3. januára. Katolícku Jednotu vysvetlovali: Ján *Gálik*, Béla *Plechló*, Ján *Bartos* a H. *Rabensaifer*. Do Jednoty vstúpilo 36 členov.

Alsódombó. Shromaždenie vo väčších rozmeroch vydržiavané 4. januára. V značnom počte shromaždených oduševnenou rečou oslovil neunávene horlivý farár Béla *Plechló*, po čom tajomník zo stredišťa Ján *Bartos* vysvetloval ciele a úlohy Katolíckej Jednoty. Zapísať dalo sa 64 členov.

Radosócz. Oduševnené shromaždenie 4. januára popoludní. Za blaho ľudu neustále pracujúci farár Béla *Plechló* oslovil prítomných peknou rečou, po čom o Katolíckej Jednote s hlbokým dojmom rečnil tajomník zo stredišťa Ján *Bartos*. Za členov prihlásilo sa 55 veriacich. Za miestneho správcu vyvolený je jednohlasne učiteľ Jozef *Piacsek*.

Katlócz. Veľké shromaždenie 5. januára predpoludním. Zápalistu zahaječnú reč držal horlivý duchovný Ján *Plechló*, po ňom Katolícku Jednotu vysvetlovali: Béla *Plechló* a tajomník Ján *Bartos*. K jednote prihlásilo sa 87 členov.

Dejthe. Na shromaždení 5. januára vydržiavanom súčasnilo sa viacej sto horlivých katolíkov. Zahaječnú reč povedal farár dr. Ján *Ochaba*. Za tým farár Béla *Plechló* a tajomník Ján *Bartos* vykladali potrebnosť Katolíckej Jednoty. Za členov dalo sa 61 veriacich zapísať,

Rózsavölgy. Na shromaždení 6. januára vydržiavanom súčasnilo sa viacej sto horlivých veriacich a boli tam prítomní aj viacerí členovia agitacionalného výboru trnavského. Shromaždenie zahájil oduševnenou rečou duchovný Karol *Perczely*, za tým o cieľoch a potrebnosti Jednoty rečnili: Béla *Plechló*, pravotár dr. Anton *Mondok* a tajomník zo stredišťa Ján *Bartos*. Shromaždenie zaklúčil Karol *Perczely*. Za členov zapísať sa dalo 75 veriacich.

Ďalšie shromaždenia vydržiavané boli v obciach: **Babót** (Šop. stol.), **Udvard** (stol. Komárom), **Kolozsnéma** (stol. Komárom), **Déva**, **Csicsó** (stol. Komárom), **Németszentpéter** (stol. Temes), **Sajónémeti** (stol. Borsód), **Komáromtarja**, **Igal** (stol. Somogy), **Nyitraegerszeg**, **Veszprém**, **Nagyterene** (stol. Torontál), **Szakálháza** (stol. Temes), **Kisbecskerek**, **Nagykikinda**, **Lánycsók**, **Tiszaujlak**, **Devecser** (stol. Veszprém), **Óroszi** (stol. Veszprém), **Noszlop** (stol. Veszprém), **Doba** (stol. Veszprém), **Kisszóllós** (stol. Veszprém), **Felsőizkáz** (stol. Veszprém), **Csősz** (stol. Veszprém).

Židovskí robotníci v Orave.

Kto by si kedy na to bol pomyslel, že do našej chudobnej Oravy ešte aj židovských robotníkov dovážať budú z cudzozemska?! Veď v Orave od jakživa hrozná bieda panuje medzi pospolitým ľuďom. Túto biedu miesto toho, žeby hľadeli uľaviť, teraz ešte stonásobne zväčšia dovážaním ta židovských robotníkov. O hrozne biednom stave oravského ľudu svedčí zpráva, ktorú sme tieto dni dostali a podávame v nasledujúcom:

«Veľmi smutný objav je to, že náš ľud prítomne húfne opúšťa svoje rodisko a vandruje do Ameriky. Vandruje ta ešte aj teraz, keď pomery pre robotníctvo neni sú také výhodné, ako boli voľakedy. Z celej sily našej na tom máme pracovať, aby výživa tohoto ubohého ľudu u nás doma nielen uľavená, lež zabezpečená bola. Kým sa toto nestane, celé sprisnenie vysťahovalectva veľmi málo stojí.

V Orave vyvandrovanie do Ameriky najnovšie veľmi prišlo do módy. Toto vyvandrovanie ale zaiste pojde ešte vo väčších rozmeroch,

bo to, čo sa tam najnovšie stáva, ubohý ľud tento doprosta núti k vyvandrovaníu.

Firma «Greiner» totiž, ktorá v árende má rozsiahle hory oravského panstva, vo veľkých húfoch dováža, importuje židov do Oravy, skrze čo biedny náš ľud kresťanský vytisnutý je z roboty. Tak na príklad v Zakamenom a v Novotách, kde pri parných pilách — od tých čias čo stoja — pracoval tamojší dedinský ľud, miesto toho stavajú už do roboty importovaných židov.

Uctive prosíme nasledkom toho direkcíu oravského panstva, aby nesťažovala si bezodkladne zakročiť a árendášovi svojmu naložiť, aby pri týchto pilách zamestnané robotníctvo, jedinkého prameňa svojej výživy pozbavené nebolo.

Úpenlive prosíme spolu aj patričnú vrchnosť, aby následkom takého neľudského pokračovania rozhorčený ľud vzala pod ochranu a k jeho obrane, čo len možné všetko previedla.»

Zpravu túto nemožno nám uverejniť bez všetkej poznámky, Nemožno nám to urobiť preto, bo pokračovanie «Greinerovskej» firmy zrejším dôkazom je toho, na ak veľkú záhubu ľudu, ba i krajiny je u nás židovstvo. Známa vec je vôbec, ako šafária s panskými horami židovskí árendáši v Uhorsku. Tí nekdajší oravskí páni keby mohli, zaiste by sa v hrobe obrátili nad tým pohľadom, ako teraz židovstvo nielen jejich hory pustoší, lež ešte jejich ľud výživy pozbavuje a núti k vyvandrovaníu. Nevieme si to ostatne ani predstaviť, že by teraší vlastníci oravského panstva značného osohu mali z toho, že svoje hory do árendy dali nenasýtnemu židovstvu. Keď aj z árendy týchto rozsiahlych hôr prítomne majú aký-taký osob, celé pokolenia jejicú nástupníkov nebudú z nich vidieť ani haliera v budúcnosti, bo židovskí árendáši dla jejich obyčaje do posledného pňa vyklujú hory, vzdor štátneho dozorstva a prísnych kontraktov o podrost mladých hôr málo sa starajú.

V tomto páde ale jedná sa vlastne o ubohý ľud náš oravský. Hrozná vec je, že firma «Greiner» epovažuje sa do Oravy importovať židov. Este hroznejšia vec je, že týchto židov tým cieľom importuje, aby naši štatoční Oravci vytisnutí boli z roboty. To je taká nespravodlivosť, proti ktorej s celou prisnosťou zakročiť musí

direkcía oravského panstva a patričná vrchnosť politická. Importovanie židovstva do Oravy je záležitosť nie miestna, lež týka sa celej stolice a celej krajiny. Presvedčení sme aj, že oravskí stoliční páni nebudú so založenými rukami hľadať na to, ako importované židovstvo zaplavuje celú Oravu.

Odborné školy.

Na všetky strany sa ľudia ponosujú, že sú pomery výživy z roka na rok fažšie. Táto okolnosť zaiste každého gazdu ku tomu núti, aby zo svojich rolí väčší užitek docielil, ako predtým, keď pozemky neboly ešte tak vykoristené a život bol vôbec lacnejší. Dnes s tým spôsobom gazdovania, aký sme sa od našich otcov naučili, veru ďaleko neprídeme.

Malý gazda práve tak, ako aj majiteľ veľkých pozemkov, mnoho sa musí učiť dotiaľ, kým sa s najnovšími výdobytkami hospodárskej vedy obznámi a kým svoj majetoček tak bude vedieť obrábať, aby z neho mal primeraný osoh.

Pre malých hospodárov sú postavené takmenované roľnícke školy, v ktorých sa za dva roky tak prakticky, ako aj teoreticky možno vyvíčať vo všetkých odvetviach poľného hospodárstva.

Takéto roľnícke školy sú na všetkých vidiekoch krajiny a vzhľadom na rozličné hospodárske okolnosti, najlepšie je voliť si najbližšiu roľnícku školu.

Aby volakto do takejto školy bol prijatý, musí preukázať, že vie písať a čítať, že mu minulo 16 rokov a že je do práce súci.

Pri každej roľníckej škole sú aj miesta zdarma, na ktoré príjmu chudobných súcich mladíkov a títo tam mimo odevu zdarma dostanú celé zaopatrenie a po každom polroku dostanú aj volačo za svoju v škole konanú pracu.

Synovia roľníkov pri prijímaní do tejto školy pred každým iným majú prednosť.

Je stli volakto chce, aby do roľníckej školy zdarma bol prijatý, o to musí zadať prosbu ku ministrovi orby. Ku prosbe treba pripojiť tieto prílohy: rodný list, školské svedectvo, svedectvo

o mravnosti, svedectvo chudoby a rodičovské dovolenie.

Takto vystrojenú prosbu treba zaslať správcovi tej roľníckej školy, do ktorej patričný chce byť prijatý.

Kto ale chce platiť v roľníckej škole, ten nech sa jednoducho už či osobne alebo listovne hlási u správcu školy a ak je miesto, prijmu ho.

Roľnícke školy sú v nasledovných miestach: Ada, Algyógy, Breznóbánya, Békész-Csaba, Csákovár, Jászberény, Hódmezővásárhely, Karczag, Kecskemét, Komárom, Lugos, Nagy-Szent-Miklós Pápa, Rimaszombat, Szentimre, Szabadka (mestská), Szilágy-Somlyó, Csikszereda. Toto sú štátom udržiavané roľnícke školy.

Sú ale aj spolkami a jednotlivcami vydržiavané roľnícke školy, ako v Beszterci, Földváre, Medgyesi a v Nagyszebene,

Mimo vyššie vypočítaných roľníckych škôl ale sú ešte školy aj pre iné odvetvia hospodárstva. Takéto sú:

1. *Mlečiarska odborná škola* v Sasváre, kde pre mlečiarske vycvičenie dorábateľov masla a syra.

2. *Škola pre robotníkov v mlečiarniach* v Kishére pre chlapcov a v Nagyszéchéne pre ženské.

3. *Škola pre zahradníckych robotníkov* je v meste Baja, Lőcse (Levoča), Nagy-Bocska a Torda. Cieľom týchto škôl je to, aby šikovných zahradníckych robotníkov prakticky, to jest medzi prácou vycvičili. Naukobež v týchto školách trvá za dva roky.

4. *Vincúrske školy* s jednoročným naukobežom sú v Tarcale, Ménesi, Sapolce a v Kecskeméte.

5. *Naukobež pre pivničných majstrov* je v Budafoku. Poslucháči tohoto naukobežu sa za dva roky vycvičia, že ako treba víno manipulovať a ako treba pivnicu držať v poriadku.

6. *Hájnické (horárske) školy* sú v Királyhalme, v Liptó-Ujváre, vo Vadászerdő a v Görgény-szentimre.

Podmienky prijatia sú, aby patričný vedel čítať a pisať a aby bol zdravý a silný.

Prosby možno zadať každý rok do 15 júla a síce u správcu patričnej školy.

Všetci tí, ktorí sa o tieto odborné školy zaujímajú, nech sa na jednoduchej dopisnici

obráti na správcu patričnej školy, odkiaľ im pošlú bližší vývod.

POLITICKÉ CHYRY.

Z kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany každodenne schádzajú sa vo vlastnom kruhu a pojednávajú o rozpoložení politickom. Vodcovia a politici kresťanskej ľudovej strany od prvopočiatku boli tej mienky, že koniec celeho nesrozumiteľného podujatia Ladislava Lukácsa bude hrozné fiasko. Tak sa aj stalo!

Ladislav Lukács buchnul.

Listu sostavenej vlády svojej Lukács ako splnomocnený ministerpredseda 10. januára predostrel jeho veličenstvu. Jeho veličenstvo kráľ túto listu ani neprijal, ani neodvrhol a podržal si rozhodnutie, zatým ale na audienciu povolal grófa Karola Khuen-Héderváryho.

Gróf Karol Khuen-Héderváry splnomocnený ministerpredseda.

Na audienciu u jeho veličenstva kráľa dostavil sa gróf Karol Khuen-Héderváry už 11. januára o 11. hodine predpoludním. Jeho veličenstvo kráľ na tejto vyše jednej hodiny trvajúcej audiencii grófa Khuen-Héderváryho splnomocnil s utvorením vlády. Gróf Khuen-Héderváry osvedčil sa po audiencii, že bezodkladne odcestuje do Budapešti a keď program svoj uverejnil sostaví novú vládu, do ktorej z Lukácsových ministrov nikoho neprevezme. Gróf Khuen-Héderváry nezamýšľa vyjednávať s Justhovou stranou, lež s kooperujúcimi stránkami parlamentu, indemnitu aj on bude pýtať, lež ku cieľom volebným, z čoho to nasleduje, že vypíše nové voľby. Ako bude vyzeráť Khuen-Héderváryho vláda, o tom sa dozvieme v budúcom čísle.

Posledná audiencia Lukácsa.

Designovaný a splnomocnený ministerpredseda Ladislav Lukács 12. januára o 2. hodine bol na poslednej audiencii vo viedenskom burgu a zložil poverenie do rúk jeho veličenstva kráľa.

Z CUDZOZEMSKA.

Čo robia so sekularizovanými kostolmi katolíkov vo Francúzsku? Jedon francúzsky nacionalný krajinský vyslanec ministerpredsedovi francúzskej vlády Briandovi napísal list, v ktorom poukazuje na to, že v obci Grézy na nariadenie mešťanostu verejne na licitácii predali kostol a nezadlho ho aj srútia. Lahko sa môže stať, že sa toto pokračovanie v celom Francúzsku bude opakovať. Či sa ministerpredseda pokojne chce dívať, aby poklady civilizácie a duchovného života takto

pustošili? Ministerpredseda môže byť tej mienky, že je to vinou pápeža, ktorý kultúrne spolky rozpustil. Pisateľ listu sa o tomto nechce dohadovať, ale za to má, že ministerpredseda voči takémuto vandalizmu nemôže ostať ľahostajným. A preto po shromaždení sa komory tú otázku chce naňho upraviť, že aké poriadky chce vláda porobiť ohľadom toho, aby staviteľské a maliarske poklady francúzskej zeme zachránila. Tomuto nacionálnemu vyslancovi ide len o staviteľské a maliarske poklady, Francúzski katolíci ale pri tomto neslýchanom vandalizme oplakávajú duševné poklady, ktoré sa ničím nedajú nahradiť. Podobne krušný osud očakáva aj kostoly a baziliky katolíkov Uhorska, jestli sa freimaureri a liberáli dostanú na vládu a podarí sa im sekularizovať, ozbíjať cirkevné majetky. Preto pozor katolíci!

Veľký požiar v kráľovskom paláci v Athénach. V kráľovskom paláci v Athénach minulý týždeň v nočnej hodine v prostrednej čiaske budovy a síce, ako sa domnievajú, v tej kaplnke, v ktorej sa služby božie odbávajú. Sluhovia zabudli tam totižto zhasiť jednu sviecu. Hovorí sa aj to, že oheň povstal následkom krátkeho zátvoru elektrického vodiča alebo od kúrenia. Najprv počala horeť tá čiaska kráľovského paláca, ktorá je obrátená k mestu, ale potom sa oheň nesmierne rýchle rozširoval smerom k severozápadnej čiaske budovy, odkiaľ prešlahol na dvor a na východné krídlo. Obidve poschodia týchto troch čiasok paloty úplne zhorely. Z miestnosti pre pamätnosti veľmi mnoho pamiatok vedeli zachrániť a zachránili aj archív. Keď kráľ Georg zo svojho letohrádku Tatoi prišiel do Athén, vtedy už palota stála v plameni. Následkom nemotornosti ohňohasičov a pre veľký vetor oheň veľmi ťažko bolo možno hasiť a len ráno sa podarilo oheň lokalizovať. Prostredná čiaska paloty, kde boli prijímacie miestnosti, úplne zhorela, ale bočné krídla sa podarilo zachrániť. Budova nebola assekurovaná, len pohľadnosť v nej boli poistené na 1,200.000 frankov. Škoda činí vyše jedného milióna frankov.

Anglicko a Nemecko. V Anglicku prítomne krutý boj vede sa medzi konzervatívami a liberálmi. Následkom toho rozpustili anglický parlament a prevádzajú nové voľby. Pri kortešačke súčasťou sa i členovia anglickej vlády. Traja členovia: ministerpredseda Asquith, minister financií Lloyd George a minister koloniálnych záležitostí Crewe onekdy odpovedali na reč Balfoura, vodcu konzervatívno-unionistickej strany, ktorú tieto dni povedal a v ktorej z kortešských cieľov usiloval sa rozduchať nedôveru Angličanov proti Nemecku. Predbežne už liberálna tlač neuprosne napadla Balfoura za šialené táranie, za nesvedomitú a nebezpečnú hru nazvúc jeho pokus, aby ľčením možnosti anglicko-nemeckej vojny zadovážil svojej strane mandáty. A ministri bývalému konzervatívne ministerpredsedovi Balfourovi neboli tiež úprosnejší.

Ministerpredseda Asquith v svojej v meste Beath povedanej reči konštatoval, že ani jedon jediný vážny

štátnik Európy vojnu medzi Anglickom a Nemeckom nielen že na blízku nepovažuje, lež ani len za pravdepodobnú, lebo niet k tomu žiadnej príčiny. Sprosté vyhrážanie Balfourovo je len zlomyseľným kortešským figlom.

Minister financií Lloyd George zas v Bechhame povedal reč, v ktorej Baulforovo vystúpenie nazýva posledným napnutím pre svoje padnutie zúfalého človeka. Balfour videl, že reforma tarify nenachádza ozveny a nemá nádeje, že by proti rozpočtu so zdarom bojovať mohol. Preto robí pokus, aby rozširoval strach pred Nemeckom. Týmto diskredituje vodcu jednej veľkej strany.

Minister koloniálnych záležitostí Crewe v svojej v Potsmouthe povedanej reči rozvinul, že anglický a nemecký národ chcú v dobrom priateľstve žiť. V Nemecku predpovedanie Balfoura aj tak nebrali voláko veľmi tragicky, reči anglických ministrov ale pravdepodobne celkom odstránily neprajný dojem, ktorý poblúdenie Balfoura vyvolalo a čo jeho štátnickému menu bolo nehodné.

BESEDNICA.

Prísny generál.

Kto slúžil pri vojsku, vie, čo znamená vojenská «regula», vie, že «zimmer- a kasern-arest», «krátke železo», ba ani «dunkl» nenie ťažko dostať pre takú chybu, pre jakú by v obyčajnom «cibilskom» živote človek ani okom nemihnul.

Pozrime len, keď tak v nedeľu predstavený prezerá svoje oddelenie. Nevyleštený gombik, kúsok cverny na nohaviciach, trocha prachu na bakančoch — to všetko zavadá príležitosť patričnému, aby zkusil jednu alebo druhú zo spomenutých «zábav». Ak ti je niekde šňôra odpáraná čo len natoľko, že si predstavený malý prst môže ta strčiť, jedným miknutím ruky odpára ti ju na pol metra, aby si mal čo prišívaf a aby ti aj času zbývalo k tomu, prikáže ti, aby si sa za štrnásť dni neopovážil pohnúť z kasárne.

Pri dôstojníkoch neide to tak prisno, najmä pri menších garnizonoch, kde ich je málo a veliteľ nehľadá prisne na takéto maličkosti; stáva sa často, že ten dôstojník, ktorý mužstvo prisne tresce pre nevyleštené gombiky, sám svoje nedá čistiť iba len na veľké sviatky...

Pri tom všetkom sú miesta, kde aj páni oficiéri musia pozor dávať na seba a musia sa dľa regule obliekať, ináč prídu do galiby. Jedon takýto interes-

santný prípad mi nedávno rozprávali a ja ho za horúca podávam širšiemu kruhu.

V tom istom väčšom meste pred niekoľkými rokami bol veliteľom brigády generál R. známy v celej brigáde pre svoju neobyčajnú prísnosť a drsnú povahu. V ten čas bol tam v garnisone poručík Vážan, ktorého nielen všetci kamaráti, ale všetky lepšie kruhy v meste rady mali. Bol dobrý spoločník, tancoval výborne a dámy vedel očarovať. Nebolo mu teda ťažko nakloniť si slečnu Milku K., jednu z najkrajších diev, tak, že onedlho po zábave, na ktorej sa poznali, boly oddávky, potom ohlásky a o týždeň po ohláškach mala byť svatba.

Týždňom pred svadbou poručík Vážan prechodil sa po hlavnej ulici; pozeral do každého zlatníckeho sklepu a rozmyšľal, jaký dar by mal kúpiť svojej mladuche. Jako tak zamyslený kráča, zrazu zpoza uhla vykročí brigádnik R. Vážan bol tak prekvapený, že ledva stačil salutovať. Generál prezrel si ostro mladého dôstojníka od hlavy po päty a zastal.

Vážan ako by zkažený zastal tiež, cítil, že je nie všetko v poriadku; očakával len, kedy vybuchne zlosť z prísneho generála.

Tento hľadel so zmračeným zrakom, s obrvami zlovestne stiahnutými na zdeseného poručíka. Tak stáli tam za chvíľu, až konečne generál zvolá:

— Pane poručík, v jakom stave sú vaše žaty? — a zahľadí sa na prsia Vážanove.

Poručík siahne rukou ta, kam sa generál zahľadel a zbadá, že jeden gombík na jeho vojenskom kabáte nenie zapiatý.

— Pane generál... ja — zajiká sa Vážan.

— Čo to — zakričal hlasne — vy snáď chcete povedať, že len jeden gombík vám je nie zapiatý! Tak si vy myslíte, že do poly nahý tiež môžete chodiť po ulici!

Tieto rezné slová generálove rozbúrily krv mladého dôstojníka, ale sa ešte premohol a úctive, skromne povedal:

— Pane generál... prosím... ľudia tu načúvajú, to je haňa pre oficiera.

— A potom? — zahrnel rozhnevaný generál.

— O to prosím pána generála úctive, aby mi svoju mienku na inom mieste povedal.

— To sa vám môže stať. Zajtra sa hláste na rapport, veď vás ja naučím obliekať.

Tak sa aj stalo. Vážan na druhý deň išiel na rapport pred generála. Čo mu tento tam povedal, čo nie, je vojenská tajnosť. Dost na tom, že mladý poručík dostal «pre neriadne šatenie a pre neuctivé chovanie» štrnásť dní väzenia.

Takýto trest nikdy nenie príjemný, ale najneprijemnejší je vtedy, keď sa človek chce ženit. Veronica Vážanova a jeho nádejní svokrovci boli celí bez seba. Takáto haňa! Svatba rozchýrená, všetky prípravy na ňu porobené a mladoženich v chládku. Pekná Milka si temer vyplakala oči, chcela ísť ku generálovi prosíť ho,

aby odpustil trest jej verencovi. Ale ju odradili od tohto kroku, ktorý by aj tak nebol nič pomohol; skorej by boly skaly zaplakaly, akoby sa generál bol smiloval nad úbohovou devou.

Nebolo ináč; Milka musela sa spriateliť s myšlienkou, že jej verenc vysiď svojich štrnásť dní. Jedinou jej potechou bolo, že podvečer prechodila sa pred vojenskou kasárňou a túžebným zrakom hľadela na zamrežované obloky, kde jej milenc trpel. Bola to síce slabá potecha; ale v nešťastí aj najmenšia potecha je človeku sladkou.

Poručík Vážan už päť dní sedel vo väzení. V ten deň večer prechodila sa Milka zase pod oblokami jeho väzenia. Jako sa tam prechodí, zrazu zazre generála, ktorý Vážana tak nemilosrdne potrestal. Deva rýchlo chcela mu vyhnúť z cesty, aby nevidela z blízka toho zlostného človeka, ktorého teraz z celej duše nenávidela.

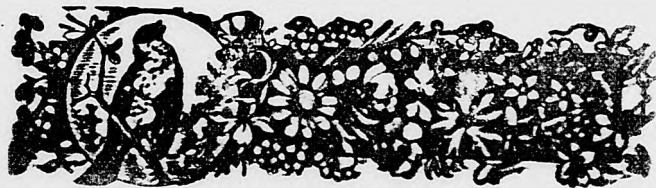
Jako tak pozerá, v ktorú stranu sa má uchýliť, vidí, že generál má na sebe vojenský kepeň, ale zo šiestich gombíkov proti regule, štyri sú nezapíaté, tak že červené hodbavné futro len tak sa blížkalo vo večernom šeru. Milkyna tvár sa zarumenila od hnevu; chcela zahaňbiť a potrestať generála. Teraz sa jej zdala dobrá príležitosť k tomu. Svoj zámer hneď aj vykonala. So zdanlivou vlúdnosťou prikrčila ku generálovi a jako by ho nebola poznala, vravela:

— Ach, pane dôstojník, zapnite si kepeň, lebo ak vás generál zazre, iste vás tak nemilosrdne potresec ten zlý človek, ako neboráka poručíka Vážana.

Generál zadiveno pozrel na peknú, mladú devu, rýchlo si zapial kepeň a ponáhlal sa preč.

*

Prísny generál na druhý deň odpustil poručíkovi Vážanovi ešte nevýsedených deväť dní; svatba sa vydržovala v pravý čas a prvý tanec na nej započal s mladou nevestou ten prísny generál.

CHYRNÍK.

Socha kráľa v Ischli. Pod protektorátom arcikniežata Franca Salvatora utvoril sa vo Viedni veľký výbor, ktorý uzavrel, že z príležitosti 80. narodenín jeho veličenstva kráľa postaví v Isli sochu, ktorá jeho veličenstvo čo jágra bude predstavovať. Sochu odhalia dňa 18. augusta. v deň narodenia panovníka.

Nový uhorský nádvorník. Ako sme v predošlom čísle sdělili, jeho veličenstvo kráľ vymenoval knieža Pálffyho Mikuláša za uhorskeho nádvorníka. Knieža Pálffy už složil prisahu do rúk jeho veličenstva kráľa.

Nový uhorský nádvorník je synom grófa Pavla Pálffyho a narodil sa r. 1861. v Malackách v stolici prešporskej. Kniežatský titul sdedil roku 1897. po smrti brata svojho deda kniežaťa Antona Pálffyho. Jeho manželka je dcéra grófa Pavla Zichyho Šarolta. Knieža sa stále zdržuje v Malackách, kde má rozsiahle panstvo.

Koadjutor viedeňského knieža-arcibiskupa. Jeho veličenstvo kráľ triestskeho biskupa Franca Xavéra Nagela vymenoval za koadjutora 90-ročného viedeňského knieža-arcibiskupa kardinála dra Gruschu a síce s právom nástupníctva. Jeho veličenstvo súčasne upravil na knieža-arcibiskupa dra Gruschu vrelý list, v ktorom ho upovedomuje o vymenovaní koadjutora a o tom, že mu darúva veľký kríž rádu svätého Štefana.

Strýc Europy. Dánskeho kráľa Christiana, ktorý pred niekoľkými rokami zomrel, svojho času nazvali svokrom Európy, lebo jeho dve dcéry vzali si za manželky dvaja najmocnejší európski panovníci: ruský cár a anglický kráľ. Podľa tohoto jako «strýca Europy» spomínajú zas nateraz najstaršieho člena dánskej kráľovskej rodiny, 85-ročného Jána, holstein-sonderburg-glücksburgské knieža. Knieža Ján je totižto strýcom ruskej cárovnej, anglickej kráľovnej, terajšiemu dánskemu kráľovi, gréckemu kráľovi a ešte iným panovníckym osobnostiam. Z Kopenhágy teraz oznamujú, že strýc Europy vážne nezdravel. Trpí na črevá a vzhľadom na jeho vysoký vek lekári sotva úfajú, že by pri živote ostal.

Zatknutý defraudant. Náčelníka zmenkového oddelenia Českej Banky v Prahe Jozefa Korínka, ako z Prahy oznamujú, zatkli. Korínek veľa stránok banky o viac stotisíc korún oškodil a mimo toho aj cudzé vklady defraudoval.

Chýry zo Spiša. Z tých dvoch millionov korún, ktoré štát rozdať má medzi mestá ako podporu, dostanú naše spišské mesta so sriadeným magistrátom nasledujúce obnosy: Gölniczbánya 3000 korún, Nováves 6000, Kéžmarok 12.000, Lubica 3000, Levoča 6000, Stará Lubovňa 3000, Poprád 3000, Spišská Bela 3000, Vlchy 3000 a Podhrad 4000 korún. — Vo Švedléri zhorely dňa 27. decembra dva domy. — V Šmeksi bolo do 25. decembra 102 zimných hostí a v Tátralomnici do 27. decembra 113. — V podolínci dňa 23. decembra bola voľba mestských úradníkov, zostali starí. Dňa 30. decembra volili tam zase jedného sloličného výborníka na miesto pána kanoníka Pirhallu, jednohlasne vyvolený je terajší miestny pán farár Franc Spiritza. — Náš hlavný župan, za mestského kapitána do Poprádu vymenoval Aladára Gondelfingena. Terajší kapitán Koloman Szubally odstúpil z úradu. — Minister orby vymenoval gňazdanského pána farára Andora Trunika za gazdovského oznamovateľa okresu starolubovenského, batisovského pána farára Edmunda Schürglera zase do okresu sobotského. — Marián Blha dvorný kňaz poľského grófa Ondreja Zamojskyho, ktorému lubovenský zámok patrí, vydal teraz v maďarskej reči zaujímavý dejepis lubovenského zámku. — V Magure sa

vleci zjavujú, nedávno boli na richvaldskom chotári. — Okolo nového roku sotva bolo sňahu, 3. januára dažď padal, 5. januára zase celý deň sňah padal. Takej čudnej zimy veľmi zriedka býva.

Ozdravel od strachu. V Čikágu, ako odtiaľ oznamujú, tieto dni udal sa podivný prípad. Staviteľ Meyer roku 1906., keď v San-Francjsku pustošilo zemetrasenie bol práve na svatobnej ceste. Ten hotel, v ktorom býval, sa srútil a staviteľ na hlave utrpel nebezpečné rany. Keď sa vyliečil, nepoznal ani svoju manželku, ani priateľov. Manželka sa nato vrátila ku svojim rodičom, Meyer ale pri opatere svojich priateľov žil si o samote. Iné mu nič nechýbovalo, lenže všetko zabudol, čo sa s ním pred katastrofou stalo. Nedávno staviteľ Meyer ujdúc svojim priateľom, išiel na prechádzku za mesto. Odrazu prišiel na také miesto, kde sa dva páry koľajníc križujú. Videl, že jedon človek vkročil na koľajnice a expresný vlak takmer už tam dojachaľ. Rušeň vlaku nešťastného človeka zadlávil. Hružypný výjav veľmi zdesil Meyera, aie mal naňho taký účinok, že odrazu sa mu jeho duševné schopnosti vrátili. Po najprv sa na svoju manželku dopytoval, potom povedal svoje meno a prípady z minulosti svojho života. Manželka sa vrátila k nemu a manželcia teraz pokračujú vo svatobnej ceste, ktorá pred troma rokami takým tragickým spôsobom bola pretrhnutá.

Počet obyvateľov Budapeštu. Hlavné mesto našej krajiny má teraz 823 tisíc 215 obyvateľov. Roku 1901. bolo este len 733 tisíc, teda asi o 100 tisíc menej.

Dačo o New-Yorku. To svetochybné mesto Spojených Štátov Amerických, ktoré roku 1650, keď sa ešte Novým Amsterdamom volalo, len 1000 obyvateľov malo, spočíta teraz 4 milióny 564 tisíc duší. Asi 50 národov sveta je tam shromaždeno. Pána Boha chvália tam v 560 kostoloch a v 35 rečiach. Celý ostrov, na ktorom stojí to druhé mesto sveta a ktorý v XVI. st. letí istý Westfalčan od indiánov kúpil, cenený je teraz na jeden miliard 260 miliónov korún.

Otčenáš v 500 rečiach. V Londýne vydajú teraz jednu malú knižku. v ktorej v 500 rečiach bude možno čítať «Otčenáš». Kniha bude drahá, lebo ju len v 200 výtiskoch tlačia.

Smutná štatistika. Na budapeštianskej universite bolo minulého školského roku 7048 poslúchačov a z tých — žiaľbohu — až 2440 židov, tí tvorili teda tretinu všetkých poslúchačov. Najsmutnejšie to vyzeralo na lekárskej (doktorskej) fakulte, kde viac židov bolo, ako všetkých kresťanov spolu. Za lekárov sa učiacich katolíckych mladíkov bolo len 489 a židovských — hrúza aj len pomysleť — až 868. Najnovšie sa krivosy aj za apatekárov veľmi pchajú, popri 103 katolíckych apatekárskech poslúchačoch bolo 102 židovských, 38 percentov všetkých. Čo sa advokátskeho povolania týka, aj na to sa už židia ako kobyľky vrhly. Čože bude z nás kresťanov, jestli sa nebudeme všemožne brániť a vzájomne podporovať?! Podporujme svojimi základni-

Pošta na nohách.

nami aj privátne v prvom rade tých kresťanských mladíkov, ktorí na doktorskú alebo advokátskú dráhu vstupujú.

Odhodaná zápalka. Z New-Yorku oznamujú, že tam v Silvestrovú noc v Martinovskej jedálni, kde bola popredná spoločnosť shromáždená na Silvestrovú zábavu, udalo sa veľké nešťastie, O polnoci zahasili elektrické lampy a len dve malé plynové lampy osvetľovali sieň. Vtedy jeden z hostov zapálil si cigaretu a horiacu zápalku odhodil. Zápalka zapálila šaty manželke millionára Ellisa. Plameň za jeden okamih vyšľahol a nešťastná pani sta nejaká živá fakla behala hore-dolu po miestnosti a hostia vodou usilovali sa hasiť horiacu paniu. Žena je nebezpečne popálená a lekári neúfajú, že by sa vyliečila.

Cudzozemská pšenica v Uhorsku. Do uhorska od 1. do 15. decembra 1909. dovezli z cudzozemska súhrnom 378.719 metrických centov pšenice a síce 4378 metrických centov z Austrie, 8705 metrických centov z Bosny, 7358 metrických centov z Nemecka, 110.325 metrických centov z Ruska, 228.713 metrických centov z Rumunska, 13.785 metrických centov zo Srbska a 5095 metrických centov z Bulharska.

Napodobňovateľ köpenického kapitána. Holičský tovarýš Gejza Petšár, ktorý bol už trestaný, závidel nemeckému šustrovskému majstrovi Voigtovi jeho slávu a preto aj on práve takým spôsobom chcel ozbiť daňový úrad v Prešove, ako to Voigt urobil v Köpenicku kde pri vojenskej assistencii obkradol mestskú pokladnicu. Petšár s falošnými listinami vysadol na vlak a na železničnej stanici v Sátoraljauhelyi chcel poslať úradný telegram veliteľstvu prešovského bataillonu a daňovému úradu, v ktorom oznamoval svoj príchod. Lenže náčelníkovi stanice Petšár bol podozrivý a vyzval ho; aby sa legitimoval. Takto zamýšľané klamstvo vyšlo na javo. Súdna stolica v Budapešti Petšára pre toto odsúdila na jeden rok do žalára, súdna tabuľa ale na štyri mesiace predĺžila a minulé dni vyhlásila právoplatný výrok.

Srbská pôžička. Srbská vláda z veľkej požičky, ktorú vyzdvihla v Paríži, tri milliony dá kráľovi, aby mohol vydať svoju dcéru Helenu. Kňažnu si má vziať za ženu jeden taliansky veľmož.

Pomník port-arturských hrdinov. V Port-Arture dňa 31. decembra roku 1909. za skvelej slávnosti odhalili pomník, ktorý postavili na pamiatku pri dobíjaní Port-Artura padlých japonských vojakov. Socha, ktorú nazvali «pamätnou vežou vernosti», stála 450 tisíc korún. Vo vnútri sochy sú umiestnené listiny, ktoré napísali japonský generál Nogi a admirál Togo. V týchto listinách je presne ustálené, že koľko Japoncov padlo pri dobíjaní Port-Artura. Dľa listín pri dobíjaní Port-Artura padlo 20.861 vojakov a 9858 námorníkov.

Odanenie vena. Ako je známe, Američanom sa to naskrze nepáči, že Americké millionárky berú si za ženy európski magnáti. Považujú to za skutočné ná-

rodné nešťastie, keď sa veľké kapitále dostanú do cudzozemska. Z New-Yorku teraz oznamujú, že člen amerického kongressu Sabbath predostrel kongressu návrh zákona, aby zo štátu do cudzozemska vynesené veno bolo odanené. Jestli veno činí 100.000 dollárov, vtedy krem šťastného manžela aj v Amerike ostavšieho svokra treba osobite odaniť.

Koľko voličov je v Budapešti. Kúria už definitívne ustálila menoslov tohoročných voličov. Dľa menoslovu v Budapešti roku 1910. bude 75.044 voličov, čo 4200 viac než lanského roku. V Budapešti teda priemerne 8334 voličov volí jedného krajinského vyslanca. Toto je však len priemerné číslo, v skutočnosti je veľká nepomernosť. V VI. okrese 17.142 voličov volí jedného krajinského vyslanca, v III. okrese však len 2406 voličov. Počet voličov dľa jednotlivých okresov je nasledovný: I. okres má 5021 voličov, II. okr. 4135, III. okr. 2406, IV. okr. 4227, V. okr. 6617, VI. okr. 17.142, VII. okr. 15.775, VIII. okr. 11.494, IX. a X. okr. má 8227 voličov.

Jarmoky. Vo Zvolenskej Lupči (Zólyom-Lipese) roku 1910. jarmoky budú sa nasledovne vydržiavať: Jozefový 17. marca, Turičný 12 mája, Jakubový 21. júla, Františkový 6. októbra vždy v tom týždni, keď je mena vo štvrtok, dobytčí a výkladný v jeden deň.

Nová fabrika. Z Tvrdošína (stol. oravská) píšú, že v tamojšej novej fabrike na gombičky minulé dni začali už pracovať. Kupecké a priemyselné kruhy, faktie aj obecenstvo novú fabriku s veľkou sympatiou prijímajú.

Nová štátna baňa. Bane, drôtovú železniciu a mašu baňskej spoločnosti v Štitníku (Csetnek stol. gemerská), ktoré boly majetkom nápadníkov Karola Sárkány, za 950.000 korún odkúpil uhorský štát. Ačkoľvek za diela cudzozemci viac sľúbili, nápadníci áráru dali prednosť.

Záhadná skriňka. Istý viedeňský kupec s haraburdami minule na jednej licitácii kúpil jednu skriňku. Aby skriňka bola úhľadnejšia a aby ju za lepšiu cenu mohol predať, chcel ju znova zalagirovať. Z tejto prížitosti prišiel na to, že skriňka má dvojité dno. Vylámal dno a našiel tam cenných papierov v hodnote 100.000 korún. Kupony cenných papierov už od desať rokov neboly odstrihnuté. Kupec prípad oznámil policii.

Utopil sa. Z Radvane (stol. zvolenská) píšú, že robotník tamojšej Furdikovskej fabriky na súkno Gustáv Klošaček, chcejúc zavreť do fabriky vedúci zlab, spadol do vody a utopil sa.

Trenčianske Teplice v židovských rukách. Cieľom manipulovania Trenčianských Teplíc utvorivšia sa «Uhorské liečivé kúpele účastinárska spoločnosť» dňa 24. decembra vydržiavala svoje mimořadne valné shromáždenie v miestnosťach Uhorskej obchodnej účastinárskej spoločnosti. Na valnom shromáždení za spravujúcich členov spoločnosti zvolení boli: Predseda Pavel Elek; podpredsedovia nadžupan stolice trenčian-

čianskej dr. Valer Smialovszky a Imrich Vajda; členovia správy: Justin Baross, Berta Engel, Alexander Fried, Béla Friedmann, dr. Rudolf Gallia, Heinrich Kátser ml., dr. Béla Pető (Polák), dr. Edvard Weisz a Ludvik Winter. Členami dozorného výboru ostali: Ján Baross, Emil Bauer, Peter Boda, Bernát Hübsch, Max Kátser a Georg Kopeczek.

Falšované peniaze. Policia na Čabe zatkla jednu ženskú, ktorá na trhu falošnými pätkorunnikami platila kupcom za nakúpené veci. Priznala sa, že sa volá Rozalia Kónya a že je z Dorožmy. Žandári ju odprevadili do Dorožmy, kde jej prekutili dom a našli veľa strojov a materiálu ku robeniu peňazí. Žena sa nato priznala, že so svojimi dvoma bratmi robí falošné peniaze. Jedného jej bratra už aj chytili, druhý sa ale ešte nedostal do rúk vrchnosti.

Kurrentovaný podvodník. Udajne pred pogromom ušiel pred dvoma rokmi Marek Livsitz (žid) z Odessy. V Prešove ho jeho spoluveriaci s otvoreným náručím prijali a preto sa tam i osadil. Ostal agentom lichvokupcov; z počiatku sa statočne držal, ale pozdejšie začal šudierstva páchať. Od budapeštianskeho kupca Leopolda Bakera 4000, od miškovského obyvateľa Sama Felda ale 7750 korún prevzal s tým, že im kúpi lichvu, ale viac sa neukázal. Zo stopovania vysvitlo, že Livsitz z Prešova, kde má ženu a štyri malé dietky, bez stopy zmizol a ani svoju rodinu neupovedomil o tom, že kde je. Teraz ho v celej krajine kurrentujú.

Hrúzyplné vianoce. V Čikágu v jednom tamojšom predmestí bývajúca z Uhorska sa prísťahovávajúca rodina mala hrúzyplné Vianoce. Istý Kórody so svojou familiou zo stolici satmárskej vysťahoval sa do Ameriky. Rodina veľké prípravy robila ku vianočným sviatkom. Všetci domáci, Kórody a jeho manželka, ich tri malé dietky a s nimi v jednom dome bývajúci brat Kórodyho, Žigmund s veľkou radosťou čakali Vianoce, lebo ich najstaršia dcéra, 10-ročná Liza, ktorá bola vychovávaná v kláštore, na sviatky mala prísť domov. Na úsvite celá rodina bola na nohách a dospelí pospiechali do šopy na dvore, aby tam zarezali jedno teľa. Kým boli zamestnaní v šope, tri malé dietky, 7-ročného Janka, 4-ročnú Marku a 2-ročného Karola nechali v izbe. Počas práce Žigmund Kórody zavše nakukol k deťom a keď tretí raz chcel vniknúť do bytu, aby pohľadal jedon nôž, hrúzyplný výjav predstavil sa jeho očiam. Z detskej izby valily sa husté oblaky dymu a keď chcel otvoriť dvere, plameň mu zastavil cestu. Kričal o pomoc, ale napriek napnutím všetkých sil, dietky už nebolo možno zachrániť. Od žialu zúriaca matka viackrát chcela vbehnúť do horiaceho domu a len horko-fažko

ju vedeli zadržať. Celá budova spolu aj s deťmi zhorela. Manželku Kórodyho, ktorú ten úder natoľko zronil, že sa boja jej život, museli odvieť do nemocnice. Na uhol zhoreté mrtvoly dietok za veľkej sústrasti pochovávali.

Tunel pod Baltickým morom. Plán zamýšľaného obrovského tunela pod Baltickým morom, ktorým by norvégske a švédske železnice z vojenského cieľu boli spojené s dánskymi železnicami, blíži sa k uskutočneniu. O tom je reč, aby medzi dvoma štátmi škandinávského polostrova a Dánskom uzavretá bola vojenská unia, ktorej možnosť by zamýšľaný tunel značne napomohol. Dľa plánu by tunel postavili medzi Kopenhágou a Malmöm. Železnica by sa pohla z Kopenhágy a pri južnom brehu ostrova Amager by ju viedli pod more, železnica by na ostrove Sallholin vyšla zase na povrch zeme a na východnom brehu ostrova by zase vnikla do tunelu, z ktorého by vyšla pri Schoneneigu. Železničná čiara, ktorá by bola 36 kilometrov dlhá, slúžila by nielen vojenským cieľom, lež aj na prevážanie nákladu a osôb. V páde by táto železnica bola vystavená, Nemecko by pod veľkým Beltom tiež vystavilo tunel, nad Malým Beltom ale most, v ktorom páde by z Hamburgu do Malmöva za tri hodiny bolo možné prísť po železnici Švédsky parlament najbližšie bude pojednávať plán tunelu.

DOPISY.

Trakovice (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom milom «Kresťane».

Otvoril sa u nás sklep úverkového spolku. Dňa 17-ho decembra sa začalo v ňom po prvýkrát predávať. Bola to radosť. Starí i mladí, dospelí i deti s veselou pospiechali do nového sklepu a keď videli v ňom tú peknú čistú a dobrú portéku, až tak riastli od blaženosti. My ale, ako dobrí katolíci, s Bohom sme chceli začať účinkovanie naše. Preto v nedeľu, to jest 19-ho decembra dali sme sklep vysvätiť kruz u nás sa zdržujúceho pána kaplána dr. Štefana Krajsovicsa. A včel v zasvätenom príbytku kupujeme potravné články.

Keď ale opísal som radosť našu, zdržať sa nemôžem, aby som nevy písal i to, čo mi na srdci leží. Máme už sklep, Dožili sme sa teda toho, čo sme tak túžebne očakávali, Nuž ale, či je už toto dosť? Nie a na sto-krát nie. Sklep náš nie len otvoril, ale i udržať máme.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšs
migrén-hlavy bolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárník Kispest.

Prí 3 škatulkách
zasielka franko..

Aby ten sklep kvitol a zo dňa na deň sa zmáhal, to poprvé od nás a podruhé od nášeho sklepara závisí. O našej veci je reč, podporovať ju teda musíme. Blaho, svedomie, prísaha naša viaže nás, aby sme inde nekupovali, iba v sklepe našom. Veď, keď tam kupujeme, len seba podporujeme, lebo nosíme ta ťažko vyrobené peniaze. Dovčulka to nebolo tak. Peniaze nosili sme cudzincom a dostali sme portéku zlú a zle odmeranú. Druhí bohatli, židia tlstli za groše naše, my ale ukrivdení, ba i potupení sme boli. Dnes ale umkol už cingač nad dvermi sklepov židovských. My panujeme, my predávame. A dal by Pán Boh, aby to vždy tak bolo. Od nás to závisí. Zostaňte verní k sľubu nášmu a kupujeme, iba v našom sklepe a vtedy není tej moci a sily, ktorá by nás premohla. Ale mnoho závisí od sklepara nášho. Sklepár v sklepe tak je akurát, jako šata na človeku. Keď je tá šata obšúchaná, špinavá a visí na tom tele, jako by ju na kôl zavesili, vtedy veru nekrásli človeka. Tak je to aj so skleparom. Keď je špinavý, keď sa v tom sklepe obracá jako motovidlo vo vreci, keď šiali, vtedy sklep ništ nestojí. Lud stratí vôľu.

Ja myslím, že náš sklepar nebude taký. Vytvorili sme si ho z kruhu nášho, pretože sme ho poznali, ako statočného človeka. Nemyslím, že by sme sa v ňom sklamali. Nemyslím, že by nás chcel šialiť, lebo je to dobrý katolík. A dobrý katolík vie, jak veľký hriech je to, keď niekto prísahu zruší. A on pri vysvätení zklepu pred celou obcou prisahal, že statočne a spravodlivo bude merať a že viac ako patrí za portéku on nikoho nebude pýtať. My pozorujeme na neho. A pozoruje na neho i Boh, na ktorého prisahal, že spravodlivý bude. Nemyslím teda, že náš sklepar, Anton Drgon učinil by niečo takého, čo by mu svedomie nedovolilo a čo by mu príkaz boží zakazoval.

Tak teda, občania moji trakovickí, len držme spolu. Kupujeme v sklepe našom a vtedy nebojme sa, že prepádneme. Kde je láska, svornosť a vytrvalosť, tam len víťazstvo byť môže!

Jedon z občanov.

Kristályfalu (Richvald. Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Krešťane».

Košikársky naukobeh slávnostne zatvoril sa u nás dňa 18. decembra v prítomnosti novovesského gazdovského profesora Ladislava Végha. K chlapcom, ktorí sa košíkárstvo učili a k jejich prítomným rodičom prehovorili pán profesor, náš pán farár a náš pán učiteľ. Rečníci povdačne sa rozpamätali na osvieteného pána biskupa nášeho, jehožto otcovskej starostlivosti môžeme ďakovať, že minister orby aj u nás dal zariadiť tento

naukobeh. Naukobeh, na ktorý 20 chlapcov chodilo — chvála Bohu — dobre sa vydaril. V tom má veľkú zásluhu i náš pán učiteľ Jozef Oravec, ktorý aby chlapcom dobrý príklad dal, každý deň išiel medzi nich do školy a plietol tiež usilovne. Ale aj majstra sme mali dobrého, v osobe Jozefa Szásza z obce Kis-Zombor (stol. Torontál), on nás učil svojou trpezlivosťou, usilovnosťou a zriedkavou striezlivosťou (za celých šesť týždňov dal si doniesť len jedon liter piva), akým má byť katolícky mládenec. Bože! Požehnaj ho i na jeho ďalších cestách! Napletených košíkov bolo 197. Veľká radosť bola, keď si každý do domu mohol vziať tie košíky, ktoré napletol a keď za to ani haliera nebolo treba platiť. Nejedni povedali, že by sa tiež boli učili, keby boli vedeli, že to tak bude. Netreba teda veriť nemúdrym buričom ale povolaným a za dobro ludu pracujúcim vodcom. Začiatok bol teda dobrý, teraz len pokračovať treba. Aby sa košíkársky domáci priemysel u nás celkom odomácnil, potrebné by bolo, aby sa s podporou ministra ešte toho roku sadily vrbové prúty a aby sa ten naukobeh opakoval.

Nesmiem zakončiť môj opis toho veľmi užitočného naukobehu bez toho, že by som pochvalne nespomenul i nášho pána kostolníka Jozefa Michnu Šimurdu, ktorý zadarmo dal majstrovi byt a kurivo.

Nech žije domáci priemysel!

Uprimný priateľ ludu.

Z Nitrianska.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

Kedy že sa už raz stane aj v Nitriansku to, čo čítame o šomoďskej stolici, ktorej hlavný notár Plachner nasledujúce nariadenie vydal:

«Všetkým hl. slúžnym! Zvedel som sa, že okresní a obecní notári v nedeľu a vo sviatok úradne prijímajú alebo i citujú lud k pojednávaniu ich záležitostí, skrže čo veľmi hatia obecnosť vo vykonávaní náboženských povinností. Keď dnes medzinárodný socializmus itak ohrozuje s prevratom spoločenský poriadok, rozmnoženou horlivosťou by sa malo strážiť nad nábožnosťou, lebo len tešiace slová viery môžu ludí krotiť. Preto aj vyzývam vaše blahorodie, naložte obecným a okresným notárom, aby sa nezaoberali s ludom pred pobožnosťami a tak sami nedávali zlý príklad rušením pokoja nedeľného. Dozorujte na to a výstupky prísne trestajte. V Kaposvári, 11. novembra 1909. Miesto viceišpána: Plachner, hl. notár.»

Ejhla nábožní páni, ejhla viere verný uradník; ejhla celý človek, ktorý nielen na časné, ale i na večné veci bere ohľad. Aj my v Nitriansku židame si čím skorej podobný zákaz, lebo u nás sú takí, ktorí pod do-

Nech vám slúži na známosť,

že prott nácthe, zachrypnutiu a zašlajmovaniu zvlášte vitečný liek je Fellerov Elsafluid. Ktokoľvek trpi na bolenie prs a hrdla liek tento utišuje kašeľ a občerstvuje trpiaceho. Tucet an próbu 5 korún, dva tucty 8 kor. 60 hal. posielá franko lekárnik Feller Stubica, Kostolná-ulica č. 18. (záhr. stol.)

poľudnejšími pobožnosťami pojednávajú s ľuďmi. Nitriansko, nasieduj Šomoďsko!

Martin Školuda.

* * *

Z Oblokoviec (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokostený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom «Kresťane».

Naša filiálka je tou najväčšou obcou v čermanskej farnosti. Náš chotár skoro celý prináleží Stummerovi, bohatému millionárovi. Jednota Katolíckeho Ľudu, Vojtešský spolok a «Kresťan» sa nemajú na koho opierať; keď poprší, prístup do čermanského kostola je tak ťažký, že len tí najhorlivejší ta idú na pobožnosť. Asi dva roky sú tomu, čo odišiel od nás pan dekan farár Jozef Janda do Preserán, po ňom sme dostali tiež odhodlaného ľudáka farára, je to vebný pán Ján Kniha, ktorý predtým v Šišove účinkoval. Náš organista učiteľ Fokt je v Čermanoch už asi 15 rokov. tak je spokojný s nami, že sa mu ani nesníva náš kraj opustiť.

Z našich pánov málo kedy vidieť koho v nedeľu v kostole; vo svojom úradovaní ale sú veľmi bedliví a usilovní.

V našej dedinke okrem školy je aj katolícka óvoda.

Prosím o opravenie mojich chatrných čarbanín a zostávam ľudovej strane vždy verne oddaný

Katolik.

Rozmary a žarty.

Miera statočnosti. No, ten Blau je len predsa statočný človek.

— Oh, áno, od hlavy — nahor a od päty — nadol.

*

Potešenie. Vieš, Dvojčatá sú preto lepšie, lebo keď daktoré vyrastie zo šiaľ, môžu sa dať druhému.

*

Výhovorka. Zase si tak neskoro prišiel?

— Len sa nehnevaj, bol by som už dávno doma, ale tri razy som sa stretnul s cudzincami, ktorí sa ma zpytovali o dajakú krčmu a ja som sa za každým s nimi vrátil, aby nepoblúdili.

*

Číslicová hra. Spiš číslce 12345679 a znásob ich najprv číslom 54 a potom číslom 18 Násobením 54 mi

obdržíš výsledok zo samých 6-orôk a násobením 18-mi obdržíš výsledok zo samých 2-ôk.

*

— Práca osladí život.

— Lenže ja neľúbim nič sladkého.

*

Pred svadbou. Vo svatobnom dome chystajú sa na sobáš, keď sa zrazu jedna zo svatobných žien ozve:

— A kdeže je mladoženich?

— Už ho — vedú! — odsekol jedon uštipačný starejší.

*

Riadny stav. No, aspoň už raz zase nastal v Turecku riadny stav.

— Ako?

— Zase tam búri revolúcia.

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. Do utorka večer nedostali sme list. Za to nič!

B. H. N. Pre nedostatok miesta odpoveď na «luhaniny» musela vystať v tomto čísle.

S. V. G. Zdá sa, že u vás rozum merajú. Škoda, že vám ho viac nenamerali.

Dopisovateľ Nitriansko. Prosíme o novú zásielku.

J. H. B. Vo Vrstokove nič nového?

K našemu vyobrazeniu.

Nemci nielen na železničiach, lež aj v kaviarňach majú pošty na nohách. Poštári totiž chodia po kaviarňach, predávajú poštové karty a písané karty sbierajú na chrbte. Terajšie vyobrazenie predstavuje nám takúto poštu na nohách v jednom berlinskom hostinci.

Výborný prostriedok proti kašľu. Čitateľov našich upozorňujeme na Herbabnyho pod fosfor kyslý vápeno-železný sirup. Tento od štyridsať rokov najchýrnejšími lekármi odporúčaný sirup na prsia tíši kašeľ, topí slajm, podporuje chuť jedeniu, tvorí krv a mohútneenie kostí a následkom príjemnej chuti ešte aj deti radi ho užívajú. Dorába sa výlučne v dr. Hellmanna lekární «zur Barmherzigkeit», Viedeň, VII. okres. K dostaniu je v každej väčšej lekární.

Herbabny pod osforokyslý	Herbabny
Vapenno-železný-sirup	Aromaticčná Essencia
od 40 rokov lekární preskúmaný a odporúčaný sirup na prsia. Roztapa šiaľ utišuje kašeľ a podporuje chuť k jedeniu. Dvíha trávenie a cívnu a pôsobí nadevšetko k tvorbeniu krvi kostí zvlášte pr slabých defoch.	od 35 rokov obchod uvedená a vreie od otúčana. Výborný vlúdne pôsobiaci prostriedok k prehnatiu . Odstranuje tvrdu stolicu a nepríj-mne jej následky a čistí krv. Cena je jednej flašky 2 korún. — Poštou o 40 h. viacej pr zaobalenie.
Cena jednej flašky 2 k 50 h., poštou o 40 h. viacej za zaobalenie.	Cena jednej flašky 2 korún. — Poštou o 40 h. viacej pr zaobalenie.
Pôvodný len s touto ochrannou známku	Výstraha pred padlami
	
Výlučný dorabateľ a hlavný zasielca dr. HELLMANNA lekáreň „zur Barmherzigkeit“	
Wien, VII. Kaiserstra. 73-75	
Hlavný sklad pre Uhorsko lekáreň Josef örök Budapest.	(Herbabnyho nastupca.)
	Skl d vo všetkých väčších lekárnach.

Lámku a pakostnicu reumatické neduhy, bolesti chrbta a drieku, lúpanie, klanie, pichanie, boľenie nôh, svalov a nervov a všetky z prechladnutia pochodiacie podobné choroby najistej lieči a najjednoduchším domácim prostriedkom je Örkény Gautheria masť, ako to dokazuje viacej tisíc listín poďakovania. Jedna cieva 1 k. 60 hl., 3 cievy franko s poštovou dobierekou 5 korún. Objednať treba výlučne v «Apoštol» lekární Budapešť, VIII., József-körút 64. Sklad 76.

Zvláštny prostriedok k čisteniu krvi je Hellmanna «Purjodal». (Zákonná ochrana.) Tento Jod-Sarsaparilla praeparát nielen krv čistí, lež tísí boľasti a krče, lieči zapuchliny a môže sa kedykoľvek a bez všetkých ťažkostí užívať. Vo všetkých pádoch, kde potrebovať treba Jod-Sarsaparilla praeparáty, prostriedok tento pre jeho zvláštné účinkovanie s úľubou odporúčajú lekári. Výlučne zasiela dr. Hellmanna lekárňou «zur Barmherzigkeit», Wien, VII. Kaiserstrasse 73—75 a je na sklade vo všetkých lekárnach.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 12. januára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. **Pšenica**: tisská K 27.60—28.65, stolnobelohradská K 27.45—20.55, peštianska K 28.15—29.20, banátska K 28.15—29.10. — **Raž**: prvotriedna K 19.40—19.55, druhotriedna K 19.20 do 19.30. — **Jačmeň**: prvotriedny K 14.40—14.50, druhotriedny K 13.90—14.10. — **Proso**: K —, do —. — **Ovos**: prvotriedny K 15.70—15.90, druhotriedny K 15.00—15.40. — **Kukurica**: K 14.60—14.70 **Repica**: K —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22.00	21.60	21.20	20.80	20.40	19.90	18.90
		č.	7	7½	8		
		K	17.00	15.00	7.60		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5.60, hrubé K 6.00.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21.00—23.00, fazuľa strakavá K 16.00—18.00. — **Hrach**: nelúpaný čistý K 31.00—33.00, lúpaný K 45.00—54.00. — **Šošovica**: čistá K 25.00—35.00. — **Konopné semä**: K 20.00 do 22.00. — **Mak**: K 57.00—58.00. — **Rasca** (kmín): Kor. 107.00—108.—. Všetko po 100 kilogramov.

Sviňská masť: budapeštianska K 174.00—175.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 136.00—137.00, 3-kusová K 148.00—149.00. vidiecka K —. — za 100 kilogramov.

Datelinové semä: Červená datelina K 158.00—170.00, lucerna jasnozrná K —. — za 100 kilogramov.

Lekvár: srbský K 44.00, bosenský K 54.00—56.00 po 50 kilogramov.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 22.50—23.00, srbské (100 kusové) K 22.50—23.00 po 50 kilogramov.

Spiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom 178.00 do 179.50. Denaturalizovaný, ku priemyselným účelom jeden baril 50.00—51.00.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 35.50, fiumánsky White-Star (***) K 29.20 za 100 kilogramov so sudom.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6.50—7.00, žlté K 6.80—6.80 za 100 kilogramov.

Koloniálny tovar: **Cukor** v klobúkoch K 82.00 do 82.50, kockový K 84.00—84.50, žltý K 82.00—82.50 za 100 kilogramov.

Vajcia: prima uhorské K 94—95, od Tisy K 93—94, sedmohradské K 90—92 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.60—2.80, k vareniu K 1.90—2.20 syr 20—24 h., všetko v kilogramov vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1.70—1.80 kilogramov; kurenice k smaženiu a k pečeniu K 1.80—3.20, slepky na polievku K 3.30—4.30 za jeden pár.

Náhradu hudobného sboru.

tvoria moje najnovšie fonografy gramofony, ktoré bezchybné funkcionujú a za najlacnejšie fabričné ceny posielajú

HANNS KONRAD

c. a k. dvorný zaslenc

Brüx č. 1904. (Čechy)

Fonografy s 2 valcami K 9.—. Gramofony s dvomi najnovšími hudobnými kusmi K 22.—, 26.—. Prosíme žiadať si môj bohatý ilustrovaný hlavný ceník sviacej ako 3000 vyobrazeními. Zasielka s poštovou dobierekou. Žiadne riziko! Zamena povolená.

Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.

Osožné a chytré prevedenie parcelovania.

«A Kishirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provouzovanie parcelovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcelovaniu, lež na žiadosť prevzme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcelovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý sa stará o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcelovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapešť, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcelovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ sa zbavia všetkých starostí parcelovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sume dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požíčky ku parcelovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodovnenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Mhla, mrazy, zima vetry

najväčší nepriateli sú ľudského zdravia,
Najviacej chorôb a neduh
príčinou je prechladnutie

Kolko ľudí trápia hrozné bolesti a nevedia sa oslobodiť bolenia drieku, pichania, kľania v boku a lúpania hlavy a nervov.

Týchto bolastí ale človek veľmi ľahko sa zprostiť môže. **Nech si len spoľahlivý, vyprobovaný dobrý domáci prostriedok zaopatri.**

Medzi všetkými prostriedkami bezpochybne jedinky uspešne účinkujúci a k odporúčaniam

opravdový domáci prostriedok

je Brázay Menthollich,

ktorý je bratom svetochybného Brázay slanovinového liehu.

Aby o dobrom a užitočnom účinkovaní Brázay Mentholliehu presvedčiť sa mohol každý chudobný človek cenu jednej fľašky na prábu v

40 halieroch

ustálila firma Kolomana Bráza.

Brázay Menthollich k dostaniu je v každom obchode kupeckom, keby ale dakde v dedine alebo na pustatine k dostaniu nebol, treba napísať dopisničku

pánu Kolomanovi Brázaymu
Budapest, József-körut 37-39.

č. a on poštou hneď odošle

6 fľašiek za 2 kor. 40 halierov.

Kupujte len Brázay Menthollich a varujte sa každej inej padelaniny.

ZLE SA CÍTITE?

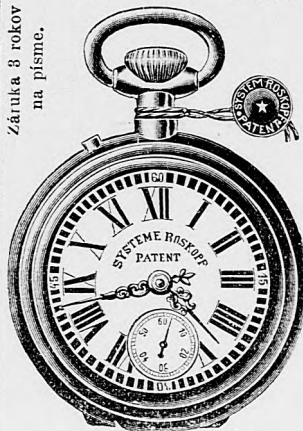
Pravda že vás trápi žalúdok, nemôže tráviť, zle vyzeráte, bolí vás hlava, nemáte chuti k jedeniu, trpíte na zvrat a kyslé grganie, trápia vás krče z ste sdtý. Tak je to, bo nemáte poriadnej stolice, a toho povstáva potom zlatá žila. Keď ale trpíte na akékoľvek neduhy žalúdka, potrebujte hneď **Orkény Cascaradin-tablety** a hneď vám bude pomôženo. Škatula na prábu 60 hal., pol škatula 1 K 20 hal., celá škatula 2 K 20 hal.

K dostaniu s poštovou dobiere jedine v
Apoštol lekární, Budapest, VIII. okres,
József-körut 64. číslo. Sklad 76.

5 korún!

Koštujú moje povodné švajcarské Roskopf systému patent

Záruka 3 rokov
na písme.

anker remontoir hodinky s massívnym, solídny anti-magnetickým anker strojom s echt emailovaným číselníkom (nie z papieru) s opravdovým echt niklovým zátkom nad strojom so šarnírovanými večkami s chodbou 36 hodín (teda nie hodiny čo 12 len hodín idu) s ozdobenými a pozlattenými ručičkami presne vegulované so zárukou 3 rokov jeden kus 5.— K, 3 kusy 14.— K, s ručičkami sekund 6.— K, 3 kusy 17.— K, v echt striebornom zátkone bez ručičiek sekund 11.— K, 3 kusy 31 korún, s ručičkami sekund K 13.—50, 3 kusy

K 38.— Žiadne riziko! Výmena povolená a návrat peňazí. — Zasiela s poštovou dobiere alebo pre predbežnom zaslaní peňazí prvá dieľna hodín

HANNS KONRAD c. a. k. dvorný zásielca
Brüx č. 1902. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

!!! S 18 prvými značeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvrelaj Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje a mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj britomnosti !!!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bär ktorým gázdom a; medzi domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

